լաթոզեան 1 ր., Մանդալման Կոստանդինեան Սիլմանակի 1 ր., վ. Ասան Ասպէկեանց 1 ր., Մրքայէլ Ալբրատեանց 1 ր., Խանամիր Յովսեփեանց 3 ր., Ընդամենը 27 բուբլի

Մուշեղ Յակոբեան Քանդալեանց

ՆԱՄԱԿ ԹՄԲԱԳՐԻՆ

—

Թիֆլիս, 18 ապրիլ

Շտապում ենք յայտնել մեր առաջ յօգուտ սուվասանչների ամսոյս 3-ի կոնցերտի և 10-ի ներկայացման հաշիւը.

Մուտք. Կոնցերտի. Թատրոնից 456 ր. 40 կ., աւելորդ տոմսակի գնից տ. Աֆանասեանից 5 ր., Ա. Մանթաշեանից 8 ր., ընդամենը 469 ր. 40 կ.։ Ներկայացման. Թատրոնից 458 ր., աւելորդ Ա. Ն. Թաղիրեանից 20 ր., բաժ. Գասպարեանից 5 ր., ընդամենը 483 ր., բոլորը 952 ր. 40 կ.

Ելք. Թատրոնի վարձ երկու անգամ, 250 ր. ամենան երեկոյ 500 ր., աֆիշի, բռեալի, նոտէրի չորերի վարձ, յայտարարութիւններ, դերերի և պիէսայի արտագրելու, բնական ծախքն և այլն 92 ր. 90 կ., ընդամենը 592 ր. 90 կ.։ Մնացորդն 359 ր. 50 կ.։ Այս 359 ր. 50 կ. գումարը յանձնեցաւ կանանց կոմիտէի անդամ Տ. Ն. Գասպարեանին որ հասցնէ ըստ պատկանելոյն։ Մի և նոյն ժամանակ թող տուէք մի քանի խօսք ասել իմ ընկերակից թատրոնականներից ձեր յարգելի «Մշակ» լրագրի № 63 յօդուածի մերաբերութեամբ։ Խոստովանվում ենք, որ եթէ «Բուզի խաչագոյի կեանքը» առան և չթեմիվով անցաւ բոլորովին մենք ենք մեղաւոր և կոմիտէի դէմ բացի խորին չնորհակալութիւն ոչինչ չունենք, նա մանաւանդ որ կոմիտէն ինքն առաջարկեց մեզ նշանակել թատրոնի վարձ, որքան որ մենք ինքներս կը վճարենք և թէ կոմիտէի կողմից ոչ մի կառավարիչ չէր նշանակված, այլ մեր խնդրանքը պ. Ցէրէրաքիեանն յանձն առաւ բէմիարի պաշտօն, որ կատարից ըստ կարողութեան առանց չթեմեցնելու դիտաւորութեամբ։

Այս ունենք, որ ճշմարտութիւնը վերականգնելու համար, այս մի քանի տողերը կը տիրընկալէք ձեր յարգելի լրագրի մէջ։

Վասան Մամիխոնեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

Ապրիլի 30-ին «Մշակը» չը կարողացանք տրատարակել, որովհետև տպարանի հին գրաբարներից մենք փոխանցեցաւ և մեզ գրաբարները կրանց բերկրով Թաղման էին գնացել։

—

Թիֆլիսի չրջականերում, Նաթլուղի, Հաւաքարի, գերմանական Ակ քասնդերնոյոֆ կոլոնիայի և Վէրայի կողմը արդէն երևեցաւ մարեխ, ինչպէս լսում ենք, ոչնչ միջոցներ չեն գործ դրվում մարեխը ոչնչացնելու համար։ Եթէ կովկասեան մայրաքաղաքի չրջականերում այդ քան անեղ ենք դէպի մարեխի ոչնչացնելը, որքան աւելի անեղ կը լինեն գաւառներում։

—

Այսօրվայ համարում տպում ենք Թատրոնասէր վասան Մամիկոնեանից ստացուած յօգուտ սուվասանների տուած երկու ներկայացումների հաշիւը։ Թիֆլիսցի հայը մի լաւ յատկութիւն ունի՝ նա միշտ կը պաշտպանի միւս Թիֆլիսցիներին, մինչև անգամ եթէ օրաւում զրաւէ նրանց գործած անարդարութիւնը։ Ռուսաց առածը լաւ է ասում. «Рука руку моетъ». վասան Մամիկոնեանը մեծ չը նորհակալութիւն է յայտնում Թատրոնական հանրոյ կոմիտէին,—որովհետև սա լաւ հարատարեց սիրողներին.... Շատ լաւ միտք է երկու ներկայացումների հաշիւը միասին տալ, որպէս զի զուտ արդիւնքը քիչ աւելի խոշոր երևայ։

—

Ստացանք Ա.Ի.Ա.Յ.Ի.Ա.Ն.Ի.Ց, յօգուտ վասի սովելոց, երկու տրիխներից չորս ասկի, թիւրքաց հին թղթադրամ, որ ռուսաց փողով անում է 5 բուբլի։

—

Երկուշաբթի, ապրիլի 28-ին կրկին փոխադրեցինք Կ. Պոլսի սովելոց խնամող մասնաժողովին 4000 բուբլի վերջին անգամ փոխը ուղարկելուց յետոյ, խմբագրութեան մէջ մնում էր 545 ր. 90 կ.։ Դրանից յետոյ հաւաքվեցաւ 3991 ր. 79 կ., որ միասին կազմի 4537 ր., 69 կ.։ Այդ փողից պահում ենք 25 ր. որ նշանակված է բրիչկ Միրիմանեանից առաջարկված բժշկական կոմիտէի համար, հանում ենք Այն ուղարկված հեռագրի ծախքը 5 ր. 50 կ. Կ. Պոլիս և Օդեսա ուղարկված հեռագրիների ծախքը 9 ր. 80 կ., մնում է 4497 ր. 39 կ.։ Այդ փողից 4000 ր. ուղարկեցաց յետոյ, մնում է խմբագրութեան մէջ 497 ր. 39 կ.։ Որոնեմ փետրվարի 8-ից սկսած հաւաքեցինք և ուղարկեցինք Կ. Պոլսի կոմիտէին ընդամենը 26,000 բուբլի

—

Կ. Պոլսի սովելոց խնամող մասնաժողովից Նամակ ստացանք, որ մեր ուղարկած 22,000 ր. գումարը արդէն ստացել է մասնաժողովը։

—

Թիֆլիսանակ պ. Տ. Նոյեղ ստացանք 3 բուբլ յօգուտ վասի սովելոցի։

—

ՇՈՒՇՈՒՑ ստացանք 1005 բուբլ յօգուտ վասի սովելոց։ Նուիրատուների անունները կը տպենք։

—

Մեզ հեռագրում են ՇՈՒՇՈՒՑ որ այդտեղ ըստացվեցաւ Բաղուի բնակիչ Գրիգոր Թումայեանից 100 բուբլ յօգուտ Նուշոս սուվասների։

—

ԴԱՆԶԱԿԱՑ պ. Աւետիս Մալեանց ուղարկել է մեզ 50 բուբլ յօգուտ վասպուրականի սովելոցի։

—

Թիֆլիսի չրջականերում, Նաթլուղի, Հաւաքարի, գերմանական Ակ քասնդերնոյոֆ կոլոնիայի և Վէրայի կողմը արդէն երևեցաւ մարեխ, ինչպէս լսում ենք, ոչնչ միջոցներ չեն գործ դրվում մարեխը ոչնչացնելու համար։ Եթէ կովկասեան մայրաքաղաքի չրջականերում այդքան անեղ ենք դէպի մարեխի ոչնչացնելը, որքան աւելի անեղ կը լինեն գաւառներում։

—

Այսօրվայ համարում տպում ենք Թատրոնասէր վասան Մամիկոնեանից ստացուած յօգուտ սուվասանների տուած երկու ներկայացումների հաշիւը։ Թիֆլիսցի հայը մի լաւ յատկութիւն ունի՝ նա միշտ կը պաշտպանի միւս Թիֆլիսցիներին, մինչև անգամ եթէ օրաւում զրաւէ նրանց գործած անարդարութիւնը։ Ռուսաց առածը լաւ է ասում. «Рука руку моетъ». վասան Մամիկոնեանը մեծ չը նորհակալութիւն է յայտնում Թատրոնական հանրոյ կոմիտէին,—որովհետև սա լաւ հարատարեց սիրողներին.... Շատ լաւ միտք է երկու ներկայացումների հաշիւը միասին տալ, որպէս զի զուտ արդիւնքը քիչ աւելի խոշոր երևայ։

—

Ստացանք Ա.Ի.Ա.Յ.Ի.Ա.Ն.Ի.Ց, յօգուտ վասի սովելոց, երկու տրիխներից չորս ասկի, թիւրքաց հին թղթադրամ, որ ռուսաց փողով անում է 5 բուբլի։

—

Երկուշաբթի, ապրիլի 28-ին կրկին փոխադրեցինք Կ. Պոլսի սովելոց խնամող մասնաժողովին 4000 բուբլի վերջին անգամ փոխը ուղարկելուց յետոյ, խմբագրութեան մէջ մնում էր 545 ր. 90 կ.։ Դրանից յետոյ հաւաքվեցաւ 3991 ր. 79 կ., որ միասին կազմի 4537 ր., 69 կ.։ Այդ փողից պահում ենք 25 ր. որ նշանակված է բրիչկ Միրիմանեանից առաջարկված բժշկական կոմիտէի համար, հանում ենք Այն ուղարկված հեռագրի ծախքը 5 ր. 50 կ. Կ. Պոլիս և Օդեսա ուղարկված հեռագրիների ծախքը 9 ր. 80 կ., մնում է 4497 ր. 39 կ.։ Այդ փողից 4000 ր. ուղարկեցաց յետոյ, մնում է խմբագրութեան մէջ 497 ր. 39 կ.։ Որոնեմ փետրվարի 8-ից սկսած հաւաքեցինք և ուղարկեցինք Կ. Պոլսի կոմիտէին ընդամենը 26,000 բուբլի

—

Կ. Պոլսի սովելոց խնամող մասնաժողովից Նամակ ստացանք, որ մեր ուղարկած 22,000 ր. գումարը արդէն ստացել է մասնաժողովը։

—

Թիֆլիսանակ պ. Տ. Նոյեղ ստացանք 3 բուբլ յօգուտ վասի սովելոցի։

—

ՇՈՒՇՈՒՑ ստացանք 1005 բուբլ յօգուտ վասի սովելոց։ Նուիրատուների անունները կը տպենք։

—

Մեզ հեռագրում են ՇՈՒՇՈՒՑ որ այդտեղ ըստացվեցաւ Բաղուի բնակիչ Գրիգոր Թումայեանից 100 բուբլ յօգուտ Նուշոս սուվասների։

—

ԴԱՆԶԱԿԱՑ պ. Աւետիս Մալեանց ուղարկել է մեզ 50 բուբլ յօգուտ վասպուրականի սովելոցի։

—

կոր խլացաւ տնձրկի և փոթորկի խառնուածեան մէջ։ Դա հարանի դուռն ձայնն էր, որ խորտակեցին Թուրքերը։

Ցէրտէրի տանը կից էր մարգը. բակից մի փոքրիկ դուռ բացվում էր նրա մէջ. Զուլօն տարաբ փախստականներին այնտեղ։ Սառան և Սոսփանիը Թաքնվեցան խոտերի մէջ։

—Նա էլի կը գամ ձեզ մօտ, ասաց Զուլօն, և մարգի դուռը կողպելով, հեռացաւ։

Անձրևի ձայնից թէ տէրտէրը և թէ նրա հիւրերը չը լսեցին, թէ ինչ էր կատարվում գրասենեակում։ Իսկ Զուլօն վերադառնալով, նրանց ոչինչ չը յայտնեց։ Նա միայն մտաբաց տէրտէրին և նրա առկանչին ասաց, թէ հարանի տանը բոլորը քնած էին, և ոչինչ փոխ առնել չը կարողացաւ ամաչելու պարտաւորելու համար։

—Նա մի բան կը գտնեմ, խօսեց տէրտէրը, և վերկենալով, մտաբաց պատարանին, սկսեց քրքրել այնտեղ դրված իրեղէնները։

Էֆէնդին օգուտ քաղելով քահանայի բացակայութիւնից, դարձաւ դէպի Զուլօն և կամաց ասաց նրան.

—Դու ինքդ ամաչում ես... ամաչանս էլ ինչ կանենք...

Տիրացու Սիմոնը այնքան խեղճ էր, որ ոչինչ չը լսեց։ Իսկ Զուլօն վստահ էֆէնդու անկարգութիւնից, պատասխանեց նրան.

—Լիրբ...

Հայ կինը ամեն նեղութեան համբերող է, ամեն վիրաւորանքի առջև լռող է, բայց երբ դիպչում են նրա պատուին, այն ժամանակ նա անհամբեր է դառնում։ Զուլօն վրդովված գնաց և նստեց իր հիւանդ զաւակի մօտ, որ այժմ զարթել էր քնից։ Երեխան հանգիստ էր, և տեսնելով մորը իր մօտ, ասաց նրան.

—Մայրիկ, Թորոսին ծեծիր, իմ ձանները խլում է։

Թորոսը հիւանդի մեծ եղբայրն էր. երեխի, երբայի մէջ խլել էր նրա ձանները։ Մայրը հանգստացրեց նրան, ասելով.

—Տես, աչքիս լոյս, Թորոսը ձաներդ տուեց, տես, այստեղ է։

Մայրը հանեց բարձի տակից երեխայի խաղալիկները և տուեց նրա ձեռքը։ Երեխան սկսեց իր Թոյլ ձեռքերով խաղալ նրանց հետ։ Մայրը նայում էր նրա վրա և ուրախանում էր։ Նա մոռացաւ էֆէնդուց կրած վիրաւորանքը, նա մոռացաւ ամեն բան, որովհետև զաւակը այժմ լաւ էր զգում իրան։ Բայց մի նոր անախորժութիւն կրկին վշտացրեց խեղճ մորը։ Տէրտէրը երկար պատերով պատարանի մէջ իր թացցրած բանը չը գտաւ և Զուլօից հարցրեց, թէ այնտեղ մի կտոր չաքար ունէր պահած, իսկ այժմ չէ երևում։ Հարսը պատասխանեց թէ ինքն է վերառել. քանի որ առաջ նրանով չէիք էֆ պատրաստեց հիւանդի համար, որովհետև սատկի տաքութիւն ունէր և պէտք էր մի զովացուցիչ բան խմացնել։

—Թող գարուտնար խմէր, թող լեղի խմէր... զայնց նա բարկացած ձայնով.—Դու չէիր իմանում, որ չաքարը հիւրի համար էր, հիմայ ինչ անենք։

Զուլօն ոչինչ չը պատասխանեց և լուռ արտասուքը սկսեց թափվել նրա տխուր աչքերից։

Տէր Մարուքը իսկապէս չարամիտ մարդ չէր, նա մինչև անգամ բարի էր, բայց բարութիւնը ոչխարների մէջ երբեմն անգիտակցաբար չարաբեռ է փոխվում։ Բացի դրանից, նրա պաշտօնը նրան փոքր ինչ խստասիրտ էր չինել։ Տէրտէրները, բժիշկները և զաւիսները, որոնք խիստ յաճախ գործ ունեն մեռելների հետ, չատ չեն խրնայում կեանքին։ Այս պատճառով, իր թոռնիկի հիւանդութիւնը տէր Հօրը այնքան չէր հետաքրքրում, որքան զրաւում էր նրան հիւրասիրութեան բաղձանքը, էֆէնդու նման մի մարդուն զոհացնելը, մանաւանդ որ նա խոստանում էր հաւաքել տալ տէր Հօր բոլոր ապառիկները։

—Մայրիկ, ինչու ես լացում, ասաց հիւանդը կարեկցաբար նրա երեսին նայելով,—մի լաց, ես հիմայ լաւ եմ։

Մայրը մոռացաւ իր բոլոր վիշտը և սրբեց աչքերի արտասուքը։ Ոչինչ այնքան մխիթարական չէ, որքան սիրելի զաւակի մի քաղցր խօսքը, մի անմեղ թոթովանքը։ Այժմ Զուլօն մտածում էր Սառայի և Սոսփանիկի մասին, մտածում էր, ինչ կը լինի, եթէ Թուրքերը յանկարծ ներս կը թափվեն, կը որոնեն և կը գտնեն նրանց։ Բայց անասնելի հիւրերը տակաւին չարունակում էին իրանց արբեցութիւնը։ Նա սպասում էր, որ վերջացնեն, որ քնեն, որպէս զի ինքը կարողանայ գընալ Սառայի և Սոսփանիկի մօտ։

Բայց պէտք էր գտնէ գտնենալ, թէ ինչով վերջացաւ հարանի տնում. Զուլօն համբերել չէ կարողացաւ. այդ միտքը սատկի անհանգստացնում էր նրան։ Նա մի բան պատճառ որոնելով, վեր կացաւ, մտաւ մի փոքրիկ սենեակ, որին կոչում էին զաղտարիկ և ծառայում էր որպէս պահարան։ Այս սենեակից պատի միջով մինչև ծակրացվում էր ուղիղ հարանի տան մէջ։ Այսպիսի ծակեր գիւղի համարեա բոլոր տների մէջ կային և վտանգի ժամանակ ծառայում էին որպէս գաղտնի հաղորդակցութեան խողովակներ։ Հարանի տանը մի բան պատահելիս, ծակից ձայն էին տալիս և լսում էր մի մտաբանը։ Աւելի մերձաւոր կամ բարեկամ տների մէջ այս ծակերը այնքան լայն էին, որ նրանց միջով կարելի էր տալ և առնել փոքրիկ իրեղէններ։ Շատ անգամ վառած ճրագ էին տալիս միմեանց, երբ հարանի տանը լուցկի չը կար։

Զուլօն կանգնած էր ծակի առջև, տեսնում էր տան մի մասը և լսում էր հետեւեալ ձայները.

—Կը կոտրենք ձեզ, թէ ցոյց չը տաք... ինչ եղան... մեզ ասեցին, որ այստեղ են... զուզ թաղցրիք... տուեցէք... չուտ արէք... թէ չէ, ձեր կը-

—Մայրիկ, ինչու ես լացում, ասաց հիւանդը կարեկցաբար նրա երեսին նայելով,—մի լաց, ես հիմայ լաւ եմ։

Մայրը մոռացաւ իր բոլոր վիշտը և սրբեց աչքերի արտասուքը։ Ոչինչ այնքան մխիթարական չէ, որքան սիրելի զաւակի մի քաղցր խօսքը, մի անմեղ թոթովանքը։ Այժմ Զուլօն մտածում էր Սառայի և Սոսփանիկի մասին, մտածում էր, ինչ կը լինի, եթէ Թուրքերը յանկարծ ներս կը թափվեն, կը որոնեն և կը գտնեն նրանց։ Բայց անասնելի հիւրերը տակաւին չարունակում էին իրանց արբեցութիւնը։ Նա սպասում էր, որ վերջացնեն, որ քնեն, որպէս զի ինքը կարողանայ գընալ Սառայի և Սոսփանիկի մօտ։

Բայց պէտք էր գտնէ գտնենալ, թէ ինչով վերջացաւ հարանի տնում. Զուլօն համբերել չէ կարողացաւ. այդ միտքը սատկի անհանգստացնում էր նրան։ Նա մի բան պատճառ որոնելով, վեր կացաւ, մտաւ մի փոքրիկ սենեակ, որին կոչում էին զաղտարիկ և ծառայում էր որպէս պահարան։ Այս սենեակից պատի միջով մինչև ծակրացվում էր ուղիղ հարանի տան մէջ։ Այսպիսի ծակեր գիւղի համարեա բոլոր տների մէջ կային և վտանգի ժամանակ ծառայում էին որպէս գաղտնի հաղորդակցութեան խողովակներ։ Հարանի տանը մի բան պատահելիս, ծակից ձայն էին տալիս և լսում էր մի մտաբանը։ Աւելի մերձաւոր կամ բարեկամ տների մէջ այս ծակերը այնքան լայն էին, որ նրանց միջով կարելի էր տալ և առնել փոքրիկ իրեղէններ։ Շատ անգամ վառած ճրագ էին տալիս միմեանց, երբ հարանի տանը լուցկի չը կար։

Զուլօն կանգնած էր ծակի առջև, տեսնում էր տան մի մասը և լսում էր հետեւեալ ձայները.

—Կը կոտրենք ձեզ, թէ ցոյց չը տաք... ինչ եղան... մեզ ասեցին, որ այստեղ են... զուզ թաղցրիք... տուեցէք... չուտ արէք... թէ չէ, ձեր կը-

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

—

ՍՈՎՈ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԻՋ

—

Պերպլից «Allgemeine Zeitung» լրագրին ապրիլի 1-ից գրում են հետեւեալը։

«Վանի նահանգի բնակիչների մեծամասնութիւնը հայերն են կազմում, այդ պատճառով հայ հոգեւորականութիւնը հանդիսված է, որ թիւրքաց իշխանութիւնը, արշեանական կերպով սասսայցնելով ժողովրդական ապքաստութիւնը, իր նպատակ է դարձրել ոչնչացնել այդ մեծամասնութիւնը։ Եւ ձրշմարիտ ամեն բան անվում է այդ նենգաւորութիւնը արդարացնելու համար։ Բ. Դուռը հրամայել է, որ հայ Վան հասցնվի Սվազից և դրա համար գոնեա երկու ամիս ժամանակ է հարկաւոր, մինչև Բիթլիսի մէջ կառավարական պահեստները լցված են հարկատու հայով և այդ հայը Վան հասցնելու համար երեք օրից աւելի չի հարկաւորվի։ Քիւրդերին հայը առատութեամբ է տրվում, մինչև նոքա հարկատրութիւն չունեն, որովհետև նոքա անցեալ աշունքին կողոպտեցին հայ գիւղացիների հայի ամբարները և այժմ կառավարութիւնից ստացած հայը մեծ գներով ծախում են։ Հայերը չեն կամենում դիմել Բրուսիմ-Բէյ և Սարգիս-էֆենդի սուլթանի զորավարներին։ Սրանց վերջին վիրատրոգութիւնը այն էր, որ Մուսա-բէյ Հայկերանցի կամեցամ նշանակվեցաւ 20 լիրա ռոնիկով և երեք տարիների ընթացքում 36 հայարնակ գիւղեր այրեց։

«Զարշամբէյի բրիստոնեայ բնակիչները անցան ռուսաց սահմանները, որովհետև ներքինները թիւրքաց կառավարութեան թոյլտուութեամբ խլեցին նրանց վարելու հողերը։ Խարբերդի նահանգապետ Ագիզ-փաշային, որ 1862 թիւն զաղանութիւններ էր անում Զէյթունի մէջ, յանձնված է Աբեղին-փաշայից կատարարված քիւրդերի զորձը վերաքննել։ Դրանից երևում է, որ քիւրդերը կողմվին։

«Միրկիչիի եպիսկոպոսը Բրուսայում տեղ ունի իշխանութեանից հայով օգնութիւն էր

խնդրում աւելի կարօտեալների համար, մինչև անգամ պարտքով էր խնդրում, պարտքի վճարումը իր պատասխանատուութեան վրա առնելով։ Նրա խնդիրքը մերժվեցաւ։ Կէյվեի մէջ տպված լինելու չատ դէպքեր են պատահել։ Ադրանդ 300-ից աւելի հայ ընտանիքներ կատարեալ կարօտութեան մէջ են։ Կանայք թափառում են դաշտերի մէջ բոյսեր և արմատներ փնտռելով։ Սատկի ցրտերից մեռած ոչխարների մսով շատերը կերակրվել են և դրանից հիւանդութիւններ են սկսվել։ Իսկ հայասանների մօտ և պնտական պահեստների մէջ ահագին քանակութեամբ հաց կայ։

«Այդ փաստերը, որոնց ես քաղել եմ «Մասիսա և Ալիքեաբ» հայ լրագիրներից, շատ լաւ պատկերացնում են աշխարհի զեղեցիկ և հարատատ բաժնի սիրուն գրութիւնը։ Այդ փաստերը Թրքախիլներից հնարած չեն։ Նոքա կան պատրիարքին ուղղած կպիսկոպոսների պաշտօնական յայտարարութիւնների մէջ և պատրիարքը գրանց պատճառով յարաբերել է Բ. Դրան և դեսպանների հետ։ Մինչև այժմ դուռը չէ համարձակվել նրանց հերքել։ Երբրուց նոյնպէս այդ փաստերը ապացուցանում են կապիտան Էվիբէյ և Զեմբերս, որոնց հասանկաէի կայմակամը ցոյց էր տուել հայի դատարկ պահեստները և գանգատվել էր, որ պիտանը նրանց կողոպտել էին։ Իսկապէս կայմակամը հացը ցոյց գնեցրով հացավաճառների վրա էր ծախել։»

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆԻՑ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 29 ապրիլի։ Պետական բանկի 5% տոմսակը առաջին չրջանի արժէ 93 ր.75 կ., երկրորդ 92⅝ ր., երրորդ 83 ր. 50 կ., չորրորդ 94½ ր., ներքին 5% առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 226 ր. 75 կ., երկրորդ 221 ր., արեւելեան առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 90 ր. 50 կ., երկրորդ 61 ր., երրորդ 90 ր. 50 կ., ասկի 7 ր. 77 կ.։ Ռուսաց 1 բուբլ Լոնդրի վրա արժէ 25⁵⁄₁₆ պէնս, ռուսաց 100 ր. Համբուրգի վրա արժէ 216 մարկ, Բերլինի վրա 127 մարկ 50 պֆ., Փարիզի վրա 266 ֆր. 25 սանտիմ։ Բօրսայի տրամագրութիւնը հանգիստ է։

ՍԱՆԻՏԱՒԻ, 30 ապրիլի։ Այրանցիները կազմեցին ժամանակաւոր մի կառավարութիւն, արձակելին թիւրքաց պաշտօնեաներին, հրատարակելին ինքնավարութիւն և ուղարկում են ծանուցանութիւն եւրոպական պետութիւնների մօտ։

Խմբագիր—Հրատարակող Գ.Ի.Ի.Ի.Ի. ԱՐՇԱՐՈՒՆԻ

նիկները կը տանեն... այս սպառնալիքներն էին կարդում Թուրքերը։

Հարանի Զաքան, նրանց ոտքերի առջև ընկած աղաչում էր և պաղատում էր, ասելով.

—Աստուած, երկինք, գետինք Թող վկայ լինեն, որ այստեղ չեն... մի սպանէք ինձ... ահա իմ տունը ձեր առջևն է... ինչ որ ուզում էք, արեցէք...

Այս տեսարանը ներկայացնում էր մի և նոյն անցքը, որ հին ժամանակներում պատահեցաւ Սոդոմի մէջ, երբ քաղաքի հրեշտակները մտեցան Ղովտի տանը և պահանջում էին նրանից, որ տայ իրանց ձեռքը իր հիւրերին։ Իսկ բարեսիրտ նահապետը աղաչում էր նրանց, որ հանգիստ թողնեն իր հիւրերին և առաջարկում էր իր ազջիկներին... Բայց Իսրայէլի եղբայրներ էր և վրէժխնդիր, նա պատեց մարդկային չարութիւնը, կրկում և ծծումբով այրեց այդ անարդարական քաղաքը։ Իսկ Հայաստանի Աստուածը տեսնում էր չարութիւնը, աւելի վատթար քան թէ Սոդոմի մէջ, և անպատիժ էր թողնում չարագործին...։

Զուլօն ամբողջ մարմնով զողզողալով, դեռ նայում էր և ակամայ էր դնում։ Նա լսեց մի չաաչիւն և տեսաւ, որ հարանի Զաքան գլորվեցաւ և ընկաւ յատակի վրա...։ Ձրագը հանգցրին։ Զուլօն այժմ էլ ոչինչ չէր տեսնում, միայն լսում էր խառնաձայն աղաղակներ. «Աման... վայ... Թող տուր... մի սպանիր... ես կը մեռնեմ... ուր ես տանում....

Դրանք հարան Զաքանի տան կիներների և աղջիկների հառաչանքներն էին...

—Ելարիր, անդամ... լինում էր այդ հառաչանքների պատասխանը։

(Կը շարունակվի)